

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Responsiones Scriptæ A Philippo Melanthonè Ad Impios Articulos Bauaricæ Inquisitionis

Melanchthon, Philipp

Vvitebergæ

VD16 M 4171

XXIII. An credant, Bona opera facta in Dilectione, esse merita uitæ
æternæ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-36288

modo inuocabunt non credentes. Et Augustinus inquit: Precatio sine Fide peccatum est. Et extant perspicua dicta saniorum scriptorum, quae simul & dubitationem prohibent & continent exclusiuam, Ut, Augustinus inquit: Totius fiducia certitudo est in precioso sanguine Christi. Item: Tota spes mea est in morte Domini mei &c.

Extant autem nostrae declarationes & confirmationes, ex quibus etiam sumatur responsio ad praestigias, quibus obruere ueritatem Pontificij conantur.

ARTICVLVS XXIII.

*An credant Bona opera facta in
Dilectione, esse merita
uitae aeternae?*

Planè respondeo: Bona opera etiam renatorum nequaquam sunt merita uitae aeternae: sed simul gratis propter Filium DEI, sola Fide, iustificatur homo & uiuificatur Spiritu sancto, & fit haeres uitae aeternae, sicut expresse Paulus inquit: Donum Dei est uita aeterna. Et Iohan. 3. Ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed ha-
beat

beat uitam eternam. Item Iohan. 17. Hæc est uita
eterna, ut agnoscant te solum uerum Deum, &
quem misisti Iesum esse Christum. Item, 1. Iohan. 5.
Qui habet filium, habet uitam, &c.

Illustrat autem & hanc sententiam An-
tithesis: Non iustificabitur in conspectu tuo omnis
uiuens. Item, Vere scio, quod non sit homo iustus
coram Deo. Ergò nostra obedientia non est meritum
seu precium uitæ eternæ, seu res digna uita eterna.

Hanc consolationem, quæ est perspicua
uox Euangelij, retineri necesse est. Nec inde sequi-
tur, Bona opera non sunt meritum uitæ eternæ.
Ergò concessa est licentia scelerum, sicut Antino-
morum doctrina & uita sonant. His opponimus
hanc firmissimam propositionem: Debitores sumus,
non carni, ut secundum carnem uiuamus. Item. 1.
Cor. 6. Ne erretis, neq; scortatores, neq; Idolatræ,
neq; mœchi, &c. regnum Dei possidebunt. Gila. 5.
Talia facientes regnum Dei non possidebunt. 1. Ti-
mothe. 1. Milita bonam militiam retinens Fidem
& bonam conscientiam. Neq; enim Filius Dei ideo
sustinuit ineffabiles dolores in agone & in morte,
ut tu furenter laxes frenum omnibus cupidita-
tibus. Sed uenit ut destruat opera Diaboli,
Et sic destruit: Merito & Efficacia. Meretur no-
bis remissionem peccatorum, imputationem iu-
sticiæ, donationem Spiritus sancti & uitæ eternæ.

F 2 Et est

Et est efficax per Euangelium, cum fit remissio peccatorum, & imputatio iusticie. Aeternus Pater & Filius effundunt Spiritum sanctum in corda audientium Euangelium, ut dictum est, Effundam super domum David Spiritum gratie & precum. Accenditur in cordibus fides per Spiritum sanctum, qua fit consolatio, & leticia acquiescens in Deo, que est testificatio quod sis in gratia, & sis ereptus ex inferis.

Cum hac consolatione simul coniuncta est uera inuocatio, ideo nominatur spiritus precum. Hec est inchoatio noue obedientie in cordibus, Quia Spiritus sanctus & alios tales motus accendit, qualis ipse est. Hanc inchoationem noue obedientie fieri in uera conuersione seu regeneratione certum est. Et fieri ideo, quia filius Dei uenit, non ut stabiliat & augeat peccatum, sed ut destruat, & nos fiamus templa Dei.

Quamquam autem hec inchoatio est ut scintilla in densa caligine, & adhuc herent in nobis in hac uita multa peccata: dubitationes, praua incandia affectuum, iniusta securitas, & impatientia, omissiones & ignorantie, Tamen uox diuina discernit peccata. Manent peccata in sanctis in hac uita, sed non ea, que fiunt contra conscientiam. Ideo dicitur: Retine fidem, & bonam conscientiam.

am. Nec est in sanctis defensio idolatriæ aut erroris, qui pugnat cum fundamento, id est, qui delet articulum fidei, siue fiat ea defensio ab intelligente, siue à non intelligente pertinaciter. Scriptum est enim: Qui non credit iam iudicatus est. Et 2. Iohan. 1. Qui non manet in doctrina Christi, Deum non habet. Item, Fundamentum aliud ponere nemo potest præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus.

Adfirmo igitur perseverantes in delictis contra conscientiam, item defensores idolorum aut errorum, tollentium aliquem articulum fidei, nequaquam conuersos esse ad Deum.

Adfirmo etiam, labentes in talia scelera excutere Spiritum sanctum & fidem, Et rursus fieri reos æternæ pœnæ, quorum aliqui redeunt ad pœnitentiam, ut Aaron, Dauid, rursus ad Deum conuertuntur & recipiuntur in gratiam. Multi non redeunt, ut Saul, ruunt in æternas pœnas.

Hanc doctrinam expressè traditam esse in scriptis Prophetis & Apostolicis manifestum est. Ut, Ezechielis 18. 1. Cor. 6. &c. Quare Antinomi somniantes in Euangelio licentiam concedi ruendi in scelera contra conscientiam, pugnant cum articulis fidei, & sunt inter eos, qui transferrunt gratiam in ἀσελγεια. Hanc horrendam descriptionem utile est diligenter considerare.

F 3 Non

Non est extenuandum peccatum, quod reli-
quum est in Sanctis in hac uita, quod quò magis
proficiunt pij, magis agnoscunt & deplorant, sicut
Paulus inquit: Video aliam legem in membris meis
repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me
legi peccati, quod est in membris meis. Ingens &
horribilis confusio est dubitationum, cum quibus ta-
men scintilla Fidei, accensa per Filium Dei uoce
Euangelij & Spiritu sancto, assidue luctatur. Nec
fit ea lucta sine ingentibus doloribus. Sentiantur &
magni fremitus impatientiæ, & incendia cupidita-
tis uindictæ, amorum & odiorum. De his inquit
Paulus: Si actiones carnis Spiritu mortificabitis, ui-
uetis. Item: Non regnet peccatum in mortali cor-
pore uestro, ut obediatis ei: Nec exhibete membra
uestra arma iniusticiæ.

Neesse est igitur discerni Regnans pecca-
tum, & non regnans. Et furor Antinomorum exe-
crandus est, qui securitatem carnalem confirmant,
& delent conuersionem, ac fingunt homines esse
iustos Fide, etiam ruentes in scelera contra consci-
entiam. Hunc furorem damnamus: & tamen dici-
mus, nouam obedientiam nequaquam esse meritum
uitæ æternæ.

Erant in Latrone conuerso in cruce initia
Nouæ obedientiæ: Lucebat in conuerso tanta Fi-
des, ut agnosceret uitæ futuræ datorem esse hunc
Iesum,

Iesum, quem non solum mori uidet, sed etiam audit hanc tristissimam uocem emittentem: Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me? Habebat igitur hic conuersus latro hæc summa bona, quæ describuntur in hoc dicto: Hæc est uita æterna, ut agnoscant te solum uerum Deum, & quem misisti IESUM esse Christum. Agnoscebat uerum Deum, patrem huius Messia, & in fiducia Mediatoris eum inuocabat. Inuocabat & ipsum Messiam. Et cùm uera fuerit conuersio, dolores etiam in eo magni de peccatis fuerunt, quos ostendit, cùm fatetur se iustè puniri. Petiuit remissionem, cùm ait: Memento mei Domine, cùm ueneris in regnum tuum. Et audiuit absolutionem addito iuramento: Amen dico tibi, Hodie mecum eris in Paradiso.

Hac consolatione audita sentit animam se uiuificari Spiritu sancto, qui laticiam, dilectionem Dei, & multas magnas uirtutes simul adferebat. Iamq; Deo gratias agebat, habebat bonum propositum, Volebat aliquo modo hanc iustam pœnam à Deo ordinatam, quia Deus uult conspici iusticiam suam & iram aduersus scelera, Præstabat patientiam & humilitatem iuxta dictum: Humiliamini sub potenti manu Dei. Ostendebat fidem in confessione contra alterum latronem, & pios audientes confirmabat ac fiebat eis Apostolus in cruce pendens.

Hæc omnia nominantur in Paulo Ambulare in nouitate Spiritus, Roma. 7. Et nominantur fructus Spiritus ad Galatas.

Prodest autem & ad consolationem & ad excitandos nos, ut data dona exerceamus, scire, quomodo hæc inchoata & exigua obedientia Deo placeat, Quia utrunq; sciendum est, Et quomodo persona placeat, Et quomodo placeat inchoata obedientia & bona conscientia.

Vtor autem docendi causa his tribus admonitionibus in hac re, Nec impedio, si quis uelit hæc copiosius explicare. Vera tamen & perspicua & necessaria me dicere non dubito.

1. Necessè est in conuersione statuere, quòd persona placeat Deo propter Filium gratis sola fide.

2. Agnoscamus nos nequaquam legi satisfacere, sed herere in nobis adhuc multa peccata, & has sordes uero dolore deploremus.

3. Tertio, sciamus tamen inchoandam esse obedientiam, & oportere in nobis esse bonum propositum non faciendi contra conscientiam. Et hanc inchoatam obedientiam quanquam languidam, tamen etiam placere propter Mediatorem in conuersis, qui & repugnant infirmitati suæ, & credunt eam sibi remitti propter Mediatorem.

Hæc

Hæc exercitia fidei, in quotidiana inuoca-
tione considerentur. Et quanquam hæc obedientia
nequaquam meretur uitam æternam, tamen iuxta
promissiones de operibus, Date & dabitur uobis,
& similes, habet in hac uita præmia spiritalia &
corporalia, iuxta consilium Dei, mitigationem
multarum publicarum & priuatarum calamita-
tum, sicut uidua Sareptana nutritur tempore fa-
mis. Et Abdemelech Eunuchus, promittitur incolu-
mitas in excidio Ierusalem, quia extraxerat Iere-
miam ex puteo, Ieremia 38. Et Esaias inquit Ca-
pite 33. Panis ei dabitur, & regem in decore suo
uidebunt. Matth. 10. Si quis dabit potum aque
uni ex minimis meorum propter doctrinam, A-
men dico uobis, non perdet mercedem suam, Et ad
Corinth. Si nos iudicemus ipsi, non iudicemur
à Domino, Aaron, Dauid, & innumerabiles ho-
mines, etiam electi, attrahunt pœnas suis lapsi-
bus: Deniq; etsi uita æterna propter filium Gra-
tis datur: Tamen & ipsa est amplissima remunera-
tio pro sanctorum obedientia, ut Matth. 5. di-
citur: Merces uestra copiosa est in coelis, Vt pa-
trimonium uenit filio, non quia meretur, sed quia
natus est ex illo patre. Et tamen est officiorum
compensatio.

Hæc doctrina uera & utilis est ad exer-
citia piorum, Ac iudico de ea consensum esse in
F 5 nostris

nostris Ecclesijs. Nec dubito eam esse & uocem, & incorruptam sententiam traditam in scriptis Prophetis & Apostolicis.

Cum autem hæc repetitio breuis sit, uolo eam intelligi, ut in alijs probatis scriptis Ecclesiarum nostrarum prolixius recitatur. Absit autem Sophistica, & sit modus disputationum.

Etiã in hac quæstione de operibus Ecclesiam omnibus ætatibus circumfuderunt duo exercitus: Alter Superstiosorum, uidelicet, Pharisei, Papistæ, Monachi, & horum similes, qui deleta doctrina Fidei, somniarunt se meritis suis in cælum ascendere, ut in tabula Ceбетis ascensus in uerticem montis pingitur. Alter est Antinomorum, in quo multi Cyclopica barbarie oderunt legum uincula, ut Sophista ille apud Platonem nominat Legem Tyrannum. Aliqui astuti aut fascinati iactant Enthusiasmos, ut Anabaptistæ, & olim Pepusiani, & alij similes, qui tollunt discrimen peccatorum, dicunt se manere iustos etiam cum ruunt in scelera contra conscientiam. Quidam mihi interroganti, quid doceret de operibus respondit: Deus non curat opera. Quam tetra & barbarica hæc uox est? An Deus non discernit adulterium Dauidis & castitatem Ioseph? Quidam hanc propositionem negant: Noua obedientia est debitum, quia sit spontanea. Et memini quendam cum contenderet non rectè

rectè dici, Nouam obedientiam necessariam esse,
hoc Epiphonemate ingentes plausus excitare:
Das Mus ist versalzen.

Hæc impudentia siue à barbarie, siue à
uanitate ingeniorum orta, manifestè refutatur di-
cto Pauli: Debitores sumus. Et in Epistola Iohan-
nis dicitur: Et nos debemus nos mutuò diligere.
Et Lucæ 17. dicitur: Serui inutiles sumus, quia
quod debuimus facere, fecimus.

Significant autem hæc duo uocabula debi-
tum & Necessarium, ordinem diuinum & immu-
tabilem, quo creatura rationalis Deo creatori
subiecta est, quem ordinem intelligit creatura ra-
tionalis & libera, & scit sua libertate non tur-
bandum esse.

Est autem insulsa interpretatio & & xv
gologiz dicere, Debitum & necessarium esse me-
tu aut coactione extortum.

Ludant his ineptijs, ut uolunt homines
Indocti, Temulenti, Præstigiatores, nos ueram
significationem uocabulorum & uerba Christi &
Apostolorum in sententia natiua retineamus.

Non utor his uerbis: Bona opera sunt ne-
cessaria ad salutem, quia hac additione A D S A-
LUTEM, intelligitur Meritum. Sed hanc propo-
sitionem adfirmo ueram esse, & contra Antinomos
constanter

constanter retinendam esse. Noue obedientie inchoationem necessariam esse, quia hic ordo diuinus & immutabilis est, ut creatura rationalis Deo obediat. Et loquor de obedientia sequente conuersionem seu regenerationem. Ibi & propter cause & effectus consensum, necessaria est inchoatio obedientie, iuxta dictum: Qui spiritu Dei ducuntur, hi sunt filij Dei, id est, tales motus accendit Spiritus sanctus, qualis est ipse, & datur, ut renouetur in nobis imago Dei. Ideo & uanitatem sophismatis illius de sequenti obedientia reijcio, quod dicit, Sola excludit non dignitatem tantum, sed presentiam obedientie. An in Elia, Baptista, Paulo, uolunt non esse presentiam obedientie: Sed omitto longiorem disputationem, & hortor pios, ut Sophismatum prestigias fugiant, & oro filium Dei, ut nos gubernet.

Expresse autem Papistas damno, qui dicunt se bonis operibus mereri uitam aeternam, contra dictum Pauli: Donum Dei est uita aeterna. Et affirmo, immensa misericordia Dei propter filium Mediatorem gratis sola fide, accipi remissionem peccatorum, imputationem iusticie, uiuificationem per Spiritum sanctum, & hereditatem uitae aeternae.

Damno & Antinomus, qui uociferantur, Nouam obedientiam non esse necessariam nec debitum

tum

tum, & tollunt discrimen peccati regnantis & non
regnantis, contra Regulam: Milita bonam militiam,
am, retinens fidem & bonam conscientiam.

ARTICVLVS XXV.

*An credant Sanctos, qui in caelo vi-
uunt, honorandos esse & in-
uocandos, & ab eis auxili-
um & intercessionem
petendam esse?*

Respondeo primum de inuocatione, postea
de honore. Affirmo omnes inuocationes,
quæ sunt ad res, quæ non cernuntur, quæ
non sunt Deus, esse impias & damnatas. Hæc asse-
ueratio confirmatur illo dicto: Dominum Deum
tuum adorabis, & ipsi soli seruias. Confirmatur
etiam hoc argumento: Inuocatio tribuit omni-
potentiam illi quod inuocatur, quia oportet inuoca-
tum absentem uidere motus cordis. Solus Deus est
scrutator cordium. Igitur solus Deus inuocandus
est.

Itaq;